

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 16.02.2025
Sayı : 1308

10/2967

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Son yıllarda ülkemizde hem bireysel hem de örgütlü suçlarda dikkat çekici bir artış yaşanmaktadır. Bu artışın nedenlerinden biri de medya ve sosyal medyada denetimsizce yayılan şiddet içerikli yayınların etkisidir. Yalnızca 2024 yılı içinde kamuoyuna yansıyan 3.801 silahlı saldırıda 2.370 vatandaşımız yaşamını yitirmiş; olayların büyük bir kısmı ateşli silahlarla işlenmiştir. Televizyon dizileri, programlar ve haber bültenlerinde şiddetin sansürsüz ve çoğu zaman çarpıcı, hatta özendirici şekilde sunulması; özellikle çocuklar ve gençler üzerinde duyarsızlaşmaya, saldırgan davranışlara ve suçu bir model olarak benimsemeye zemin hazırlamaktadır.

Tüm bu gelişmeler göz önünde bulundurularak; medya ve sosyal medya içeriklerinin suç oranlarındaki artışa etkisinin araştırılması, bu konuda etkin önlemlerin alınması ve gerekli politikaların oluşturulması amacıyla, Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

Aliye TİMİSİ ERSEVER
Ankara Milletvekili

Kadim Durmaz
Tokat M.V.

Faruk Akın
Gaziantep M.V.

Veli Ağababa
Zonguldak M.V.

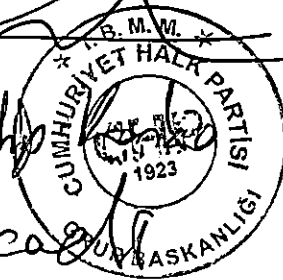
Deniz Yavuzgilmar
Zonguldak M.V.

Servet Mullaoglu
Hatay M.V.

Barış Belen
Konya M.V.

Bekir Başer
Manisa M.V.

Ahmet Vehbi Bakır
Manisa M.V.

Gülcan Kış.
Mersin M.V.,
Gökçe.

M. S.

GEREKÇE

Türkiye’de hem bireysel hem de örgütlü suçlarda son dönemde kayda değer bir artış görülmektedir. Bu artışta, suçun ve şiddetin medya mecralarında sunulma şeklinin payı olduğu çeşitli çalışmalarla ortaya konulmuştur. Şiddet içerikli televizyon programlarının, internet ve sosyal medya içeriklerinin denetimsiz bir şekilde yayınlanması özellikle çocuklar ve gençler açısından model alma, saldırgan davranışlara yönelme ve duyarsızlaşma gibi olumsuz etkiler yaratmaktadır.

Umut Vakfı’nın 2024 yılı “Silahlı Şiddet Haritası” raporuna göre, ülkemizde bir yıl içerisinde yalnızca basına yansıyan 3.801 silahlı saldırıda 2.370 kişi yaşamını yitirmiş, 3.829 kişi yaralanmıştır. Vakaların %84’ünün ateşli silahlarla, %16’sının ise bıçak ya da benzeri kesici aletlerle işlendiği belirlenmiştir. İstanbul, İzmir, Samsun ve Adana gibi büyük şehirlerde vakaların sayısının yıllar içinde katlanarak arttığı dikkat çekmektedir. 2014–2024 yılları arasında toplamda 38.000’in üzerinde silahlı şiddet olayı kaydedilirken, 24.000’i aşkın vatandaşımız yaşamını yitirmiştir.

Bu tablo, hem bireysel silahlanma eğiliminin arttığını hem de organize suç unsurlarının toplumda giderek daha görünür hale geldiğini göstermektedir. Öte yandan, medya organlarında suç ve şiddetin nasıl işlendiği de şiddet eğiliminin yayılmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Haber bültenleri, televizyon dizileri, filmler ve gündüz kuşağı programlarında şiddet içeriklerinin hem sayısı hem de şiddet dozu artmakta; bu sahneler çoğu zaman editoryal ve etik süzgeçten geçirilmeden doğrudan ekrana yansıtılmaktadır.

RTÜK’ün şiddet içerikli programlara yönelik yaptırımlarının sınırlı kalması ve bu yaptırımların caydırıcılıktan uzak olması, mevcut durumu daha da pekiştirmektedir. Reyting kaygısı güden programlarda taraflar arasındaki fiziksel ve psikolojik şiddet, izleyiciye sıradan bir olay gibi sunulmakta; böylece şiddetin olağanlaştırılmasına ve bazı durumlarda teşvik edilmesine kapı aralanmaktadır. Bu tarz içeriklerin özellikle genç kuşak üzerinde uzun vadeli olumsuz etkileri olduğu, çocuk gelişimi ve iletişim alanındaki pek çok bilimsel çalışmada vurgulanmaktadır.

Öte yandan bazı sosyal medya platformları suç gruplarının propaganda aracı haline dönüşmüştür. Mafya ve çete mensupları, lüks yaşam ve silahlı güç gösterileriyle özellikle gençleri etkilemekte, suç ve şiddet unsurları sosyal medyada adeta cazip bir imajla sunulmaktadır. Bu durum, toplumsal güvenlik açısından ciddi bir tehdit oluşturmaktadır.

Şiddetin toplumda normalleşmesi, bireylerin şiddet karşısında duyarsızlaşması ve bu tür olayların günlük yaşamın sıradan bir parçası haline gelmesi; kamu düzeni ve toplumsal barış üzerinde geri dönülmesi zor yaralar açmaktadır.

Bu nedenle; medya içeriklerinin etik ilkeler doğrultusunda denetlenmesi, sorumlu yayıncılık anlayışının güçlendirilmesi ve özellikle genç kuşaklar için medya okuryazarlığının artırılması hayati önemdedir.

Tüm bu nedenlerle, medyanın suç oranlarındaki yükselişteki etkisinin, sosyal medya platformlarının şiddeti yaygınlaştırmadaki rolünün, düzenleyici kurumların işlevselliğinin ve yayın etiğine aykırı uygulamaların tüm yönleriyle ayrıntılı şekilde araştırılması ve gerekli önlemlerin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır.

13.8. Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

[illegible]